

# Lempeä hoiva - Hyvinvointia hoivakotien henkilökunnalle ja asukkaille

---

Hanke-esittely 13.6.2024

Vantaan ja Keravan vanhusneuvosto

Anniina Honkonen, projektipäällikkö

*Lempeä hoiva*





# Hankkeen tavoitellut tulokset ja tuotokset

---

- Hoivahenkilöstön **lääkkeettömien menetelmien osaamisen kasvaminen**.
- Henkilökunnan ja asukkaiden **hyvinvoinnin edistäminen** lääkkeettömien menetelmien avulla.
- Esihenkilöiden **muutosjohtamisen osaamisen kehittyminen**.
- Luodaan **lääkkeettömien menetelmien käyttöönoton malli**, joka mahdollistaa lääkkeettömien menetelmien käytön tunnistamisen, osaamisen kehittämisen ja käyttöönoton hoivakodin arjessa mahdollisimman helposti ja mahdollisimman pienin ajallisin panostuksin.

# Lääkkeitömiä hoitomuotoja

Taidelähtöiset menetelmät

Kirjallisuus  
(lukeminen, kuuntelu,  
runot, riimit)

Kosketus

Läsnäolo ja ohjaus

Aromaterapia

Käsityöt

Huomioiva vuorovaikutus

Musiikki ja laulu

Liike, liikunta,  
pelit ja tanssi

Akupunktio /  
akupainanta

Digitaaliset menetelmät (esim.  
pelit ja sovellukset)

Moniaistillisuus

Lelut

Green Care eli luontoelementit

Valaistus  
(kirkaşvalohoito,  
valaistuksen säätely)

Eläinavusteiset menetelmät

Asuinympäristön  
ja tilojen ratkaisut

Muistelu

Psykologiset menetelmät

Ohjatut aktiviteetit

Omaisten hyödyntäminen  
hoivassa

Kognitiiviset harjoitteet (esim.  
muistipelit)

Validaatio

Ravitsemukseen liittyvät asiat

Hoitotyön osaamisen kehittäminen

Palveluohjaus

# Lääkkeettömien hoitomuotojen vaikutuksia ja hyötyjä

## Vähentävät

KIIHTYNEISYYTTÄ, AGGRESSIIVISUUTTA, APATIAA, AHDISTUNEISUUTTA, POIKKEAVAA MOTORISTA KÄYTTÄYTYMISTÄ, KÄYTÖSOIREITA, DEPRESSIOTA, YKSINÄISYYTTÄ, LEVOTTOMUUTTA

## Parantavat / lisäävät / tukevat / vahvistavat

MIELIALAA, OSALLISUUTTA, YHTEISÖÖN KUULUMISEN KOKEMUSTA, MUISTI- JA AJATTELUTOIMINTOJA, ARJEN TOIMINTOJEN SUJUVUUTTA, PSYYKKISTÄ JA KOGNITIIVISTA HYVINVOINTIA, POSITIIVISIA AJATUKSIA, PIRISTYSTÄ ARKEEN, YMMÄRRYSTÄ ITSESTÄ, ARJEN KYKYJÄ, ITSEMÄÄRÄMISOIKEUTTA, MINUUDEN KOKEMUSTA, ELÄMÄN HALLINTAA, OMANARVONTUNTOA

Soini, Honkonen & Tiilikallio 2024:  
Tuntemattomat ja tunnistamattomat –  
lääkkeettömät hoitomuodot ikääntyneiden  
muistisairaiden hoivatyössä



# Lempeä hoiva -hanke 1.9.23–30.6.25



# Hankkeen aikataulu ja eteneminen

2023				2024												2025								
9/23	10/23	11/23	12/23	1/24	2/24	3/24	4/24	5/24	6/24	7/24	8/24	9/24	10/24	11/24	12/24	1/25	2/25	3/25	4/25	5/25	6/25			
TP1 Yhteisen ymmärryksen luominen, osaamiskartoitus																								
				TP2 Esimiesten muutosvalmennus																				
				TP 3 Hoivahenkilöstön muutosvalmennus																				
																TP4 Lääkkeettömien menetelmien käyttöönoton malli								
TP5 Hankeviestintä																								
TP6 Hankkeen kokonaiskoordinaatio																								
TP7 Hankearviointi																								



## Otoksia alkukartoituksen tuloksista

- 52 % vastaajista koki **oman osaamisensa** lääkkeettömistä hoitomuodoista ikääntyneiden hoidossa olevan **kohtalaista tai vähäistä** – 39 % hyväksi tai erinomaiseksi
- Lääkkeettömistä hoitomuodoista työssä käytetään **eniten kosketusta, muistelua, liikettä ja liikuntaa sekä musiikkia** – vähiten moniaistillisuutta, luontoelementtejä ja digitaalisia välineitä
- Lääkkeettömien menetelmien käyttäminen tuntuu vastaajista **tärkeältä, luontevalta ja mielekkäältä**
- Lääkkeettömien hoitomuotojen käytön huomattuja vaikutuksia asukkaisiin: **rauhottuminen, tyytyväisyys, aktiivisuus ja hyvinvoinnin lisääntyminen**
- **Kiire, työvoimapula sekä osaamisen ja motivaation puute** haittaavat tai estävät eniten lääkkeettömien hoitomuotojen käyttöä
- **Lempää hoivaa edistäviä tekijöitä** ovat muun muassa
  - yksiköiden ilmapiiri
  - asukasta arvostava kohtaaminen ja läsnäolo
  - asukkaan taustan, toiveiden ja tarpeiden huomioiminen
  - kodinomaiset ja turvalliset tilat
  - henkilökunnan luovuuden mahdollistaminen

# Yksikkökohtaiset aloitustapahtumat 23.-31.1.24

Kutsuttuina koko henkilöstö, asukkaat ja heidän läheisensä - osallistujia yhteensä 25-44

Lue blogiteksti: <https://blogit.metropolia.fi/geroblogi/2024/05/29/yhteisollisyytta-luovuutta-ja-avoimuutta-yhteinen-alku-lempeaan-hoivaan/>







# Esihenkilöstön muutosvalmennus

---

- Esihenkilöiden yksikkökohtaisessa valmennuksessa käsiteltyjä teemoja:
  - Motivaation muodostuminen ja sen johtaminen
  - Psykologisen turvallisuuden merkitys ja toteuttaminen työyhteisössä
  - Ryhmän muodostumisen vaiheet
  - Toimivan ryhmän elementit
  - Tiimiroolien tunnistaminen
- Huomioita:
  - Teemat olivat esihenkilöille tuttuja ja kokeneet esihenkilöt toteuttivat näitä osa-alueita päivittäisessä johtamisessa enemmän tai vähemmän tiedostaen. Aineisto toimii hyvänä muistiapuna, johon esihenkilöt voivat palata tarpeen mukaan.
  - Eniten mielenkiintoa herätti tiimiroolien viitekehys ja eri roolien tunnistaminen omassa ja työyhteisön jäsenten toimintatavoissa.
- Yhteisessä valmennuksessa tavoitteena oli tukea eri hoivakotien esihenkilöiden verkostoitumista, tuottaa vertaistukea jakamalla kokemuksia päivittäisen johtamisen haasteista sekä jakaa hyväksi koettuja toimintamalleja lääkkeettömien hoitomuotojen käytössä monikulttuurisissa työyhteisöissä.



# Hoivahenkilöstön muutosvalmennus

---

- Yksikkökohtaiset työpajat (3h) pidetty 5.2.-13.3.24.
  - Pilottihoitajat vaikuttivat motivoituneilta, mutta osaamisen taso vaihteli muistisairauksiin ja lääkkeettömien menetelmien hyödyntämiseen liittyen.
- Lääkkeettömien menetelmien kokeilut jatkuvat elokuun loppuun
  - *”Arvostava kohtaaminen, kosketus ja oma rauhallisuuteni vaikutti selvästi aggressiivisen asukkaan käytökseen. Se vaikutti myös omaan työhyvinvointiini.”*
- Vertaistukitunnit, viikkokirjeet ja henkilökohtaisen tuen mahdollisuus
- Webinaarit: muistisairaahan muuttunut käytös, ravitseminen, ihmislähtöinen hoiva, luovat menetelmät
- Interventioiden vaikuttavuutta tehdään näkyväksi RAI-arvioinnissa.



# Lääkkeettömien menetelmien käyttöönoton malli

---

- Alustava sisältö:
  - Työkirja esihenkilöille (prosessikuvaus + ohjeet)
  - Täydennyskoulutuspaketti henkilöstölle
  - Kartoitus- ja arviointilomakkeet
  - Infomateriaalia omaisille
- Aikataulu
  - Suunnittelu aloitettu keväällä 2024
  - Syyskuussa 2024 1. versio esitellään ohjausryhmälle
  - Loka-marraskuussa 2024 työpajat kohdeyksiköiden henkilöstölle ja esihenkilöille



# Hanke viestii

---

- **Nettisivut**

- Laurea: [Lempeä hoiva - Hyvinvointia hoivakotien henkilökunnalle ja asukkaille - Laurea-ammattikorkeakoulu](#)
- Haaga-Helia: [Lempeä hoiva – Hyvinvointia hoivakotien henkilökunnalle ja asukkaille | Haaga-Helia](#)
- Metropolia: [Lempeä hoiva -hanke | Metropolia](#)

- **LinkedIn** - [linkedin.com/in/lempeä-hoiva-hanke-55532b293](https://www.linkedin.com/in/lempea-hoiva-hanke-55532b293)

- **Instagram** - <https://www.instagram.com/lempeahoiva2023/>

- **Uusin tiedote: Lempeä hoiva -hanke: ”Koko hoivakodin henkilöstö voi hyödyntää lääkkeettömien menetelmien osaamista”**

- <https://www.laurea.fi/ajankohtaista/artikkelit/lempea-hoiva--hanke-koko-hoivakodin-henkilosto-voi-hyodyntaa-laakkeettomien-menetelmien-osaamista/>

- **Hankeutinen Sosiaali- ja kuntatalouslehdessä 4/2024**

- [sosiaali- ja kuntatalous huhtikuu 2 2024.pdf \(yritma.fi\)](#)



# Hanke viestii - julkaisut

---

- Hand, C. & Ylikahri, K. Lempeää vai armotonta hoivaa? 11.10.2023 <https://blogit.metropolia.fi/geroblogi/2023/10/11/lempeaa-vai-armotonta-hoivaa/>
- Honkonen, A. Hankepuu - näin havainnollistat hankkeen osa-alueet 9.1.2024 <https://journal.laurea.fi/hankepuu-nain-havainnollistat-hankkeen-osa-alueet/#93777b29>
- Soini, S., Honkonen, A. & Tiilikallio, P. Tunteamattomat ja tunnistamattomat – lääkkeettömät hoitomuodot ikääntyneiden muistisairaiden hoivatyössä 31.1.2024 <https://www.theseus.fi/handle/10024/819292>
- Soini, S. Askelmerkit onnistuneen tutkimuslupahakemuksen tekoon hankkeissa 9.2.2024 <https://journal.laurea.fi/askelmerkit-onnistuneen-tutkimuslupahakemuksen-tekoon-hankkeissa/#caf4ed06>
- Honkonen, A. Lääkkeettömien menetelmien osaamisen kehittäminen hoitotyössä 1.3.2024 <https://www.theseus.fi/handle/10024/820702>
- Immonen, M. & Kauranen, J. Hoivakotien esihenkilötyön tukeminen yhteiskehittämisen avulla 20.5.2024 <https://esignals.fi/kategoria/tutkimus-ja-kehittaminen/hoivakotien-esihenkilotyon-tukeminen-yhteiskehittamisen-avulla/#6ffc8a8a>
- Hand, C., Honkonen, A., Immonen, M., Kauranen, J., Soini, S., Tiilikallio P. & Ylikahri, K. Yhteisöllisyyttä, luovuutta ja avoimuutta – Yhteinen alku lempeään hoivaan 29.5.2024 <https://blogit.metropolia.fi/geroblogi/2024/05/29/yhteisollisyytta-luovuutta-ja-avoimuutta-yhteinen-alku-lempeaan-hoivaan/>
- Honkonen, A. Hyvin valittu ohjausryhmä tukee ja ohjaa hanketta eteenpäin 4.6.2024 <https://journal.laurea.fi/hyvin-valittu-ohjausryhma-tukee-ja-ohjaa-hanketta-eteenpain/#eb79000a>



# Opiskelijat aktiivisesti mukana hankkeessa

---

- Opinnäytetöitä tekeillä 13kpl – aiheina mm.
  - luovien menetelmien käyttö muistisairaiden merkityksellisen arjen mahdollistamiseksi ja käytösoireiden lievittämiseksi
  - opas hoivakotiin lääkkeettömistä hoitomuodoista
  - hoitajien asenteet lääkkeettömiin hoitomuotoihin
  - Validaatio-kortit hoivakotiin
  - video lääkkeettömien hoitomuotojen hyödyntämisestä
- Ideoita ja työkaluja lääkkeettömien menetelmien osaamisen kehittämiseen ja käyttöön, mm.
  - 18 liikuntavinkkivideota
  - Kiputaulu
  - Korttipakka lääkkeettömistä menetelmistä
  - Asukkaan Ystäväkirja ja Hoitajan opas

Kiitos ja aurinkoista kesää!

